

Izhaja vsak petek dopoldne. Izdaja konsorcijski
Malega lista. Naslov: Mali list, Trieste, ca-
sella centro 37. — Urad: via Imbriani 9-III.

Odgovorni urednik: dr. L. BERCÉ.

POSAMEZNA ŠTEV. 25 STOTINK.

NAROČNINA za celo leto 10 L., pol leta 5
L., četrt leta 3 L. — IZVEN ITALIJE
celo leto 24 L., pol leta 12 L., četrt leta 6 L.

MALI LIST

TEDENIK ZA NOVICE IN POUK

CENA OGLASOV IN OBJAV

Za 1 cm višine v 1 stolpcu 4 L.

Pri 5 kratni objavi 20% popusta, pri 10 kratni
objavi 30%, pri 25 kratni objavi (pol leta)
40%, pri 52 kratni objavi (pol leta)
popust.

MALI OGLAS: beseda
na dnevno mesto; malo 10 st. beseda; z
VELIKIMI OGLASAMI 50 st. beseda. Pri
stalnem oglaševanju primeren popust.

Mali koledar.

Petek, 14. januarja: Veronika; Bogomir. — Sobota, 15.: Maver; Pavel, puščavnik. — Nedelja, 16.: praznovanje Imena Jezusovega. — Ponedeljek, 17.: Anton, puščavnik; Diodor. — Torek, 18.: Sv. Petra stol v Rimu. — Sreda, 19.: Pavlin; Kanut; Marij. — Četrtek, 20.: Fabijan in Sebastijan (Boštjan). — Petek, 21.: Neža (Janja).

MALE NOVICE

Izrebrano darilo Goriške Mohorjeve družbe.

Na novega leta dan se je sestala v prostorih «Goriške Mohorjeve družbe» komisija, da izreba dobitke izmed srečk, ki so bile priložene mohorskim koledarjem. Komisijo so tvorili gg. Josip Bratuž, vodja; dr. Janko Kralj, urednik; Ciril Kosmač, tajnik. Predsednik komisije g. Bratuž je točno opoldne otvoril sejo, in je ugotovil, da je žara za srečkanje popolnoma v redu. Komisija je nato preštela in overovala odrezke srečk. Nato je deček Avrelj Rupnik zavrtel kolo sreče in je zaporedoma potegnil iz žare številke, ki so določile zadeto srečko. Izrebrana je bila srečka, ki nosi sledeče znake:

Serijska 4000 (listki zelene barve)

Številka 01851 (nič tisočosemstpetdeset in ena).

Udu Goriške Mohorjeve družbe, ki bo do 15. februarja 1927 osebno ali pismeno predložil srečko s temi znaki, bo Družbino tajništvo (Gorica, Via Orzoni 36 A) izplačalo 1000 (tisoč) lir v gotovini.

Naslovi na pismih.

Naslovi na pismih se morajo po novih naredbah pisati v italijanskem jeziku. Ta naredba je bila izdana predvsem za novopriklapljene dežele in velja glede označbe kraja in poštnege urada. Kraj mora biti napisan le v nanovo napravljene laški obliki; ne sme se zapisati zraven staro domače ime, kajti v tam slučju ima vsak uradnik na pošti pravico, tako pismo nazaj poslati, če pa ne ve kam, vreči ga proč. — Za pisma iz Italije ven ali odzunaj sem ta naredba ne velja.

Opatija.

Slavni kopališki kraj ob Kvarneru, Opatija, je bila doslej v cerkvenem oziru kapelanija, odvisna od vološanske župnije. Novi reški škof, mons. Šajn, je v preteklem letu Opatijo povzdignil v župnijo ter jo odtrgal od Voloskega. Nova župnija je bila izročena menihom benediktinskega reda — olivetancem — katerih opatija je bila že od starine na tistem kraju in mu tudi dala ime. Prvi opatijski župnik, dr. D. Molteni, je bil slovesno umeščen letos 2. t. m. Župnija bo popolnoma italijanska.

Huda influenza

ali španska hripa razsaja po Francoskem, Angleškem, Švicarskem. Segla je tudi na Nemško. V Parizu je mnogo ljudi pomrlo za to nalezljivo boleznijo; po trgovinah za mrliske predmete so pošle mrtvaške rake in mizarji so morali podaljšati delovni dan, da so sproti napravili zadostno število rakev. V Švici so bile šole zaprte vsled iste bolezni. Na Norveškem so tudi zaprli šole in kinematografe ter prepovedali shode in zborovanja.

Zrakoplovna nesreča.

Dne 10. t. m. sta na istrski obali padla iz velike višine dva zrakoplova, eden pri Portorožu na morje, drugi pri Sv. Lovrencu na suho. Eden je padel okoli 10. ure dopoldne, drugi okoli 3. popoldne. Zrakoplovec, ki je padel na morje je ostal živ, oni drugi se je ubil.

Doživljaji Slovenca na tujem

KAKO JE ERHARD POZNIČ PRIŠEL V AFRIKO IN NAZAJ IZ NJE.

*

Rudar E. Poznič iz Zagorja ob Savi je sam pripovedoval svoje doživljaje, katere tu prinašamo v izvlečku.

PAST.

Ko sem prišel leta 1924. v Francijo, sem iskal po Alzaciji in Loreni dela, kjer ga pa na noben način nisem mogel dobiti. Tako se napotim v Metz. Ko pridem v neko gostilno, se tam seznanim z nekim francoskim agentom. Predstavi se mi kot agent za rudnike v Afriki. Začel me je napeljavati na dolgo potovanje. Tudi osel se peciva ne brani in tako sem se tudi jaz poprijel medenih besed ter sklenil odrediti v Afriko.

Potem jo mahneva v trdnjavo, kjer so se zbirali bodoči Afrikanci. V trdnjavi sem dobil okoli 40 fantov različnih narodnosti. Hrane je bilo dovolj. Tu smo čakali dva dni na transport, potem pa z vlakom proti južni Franciji. Po dveh dneh vožnje pridemo v pristaniško mesto Marsej. Tukaj smo čakali dva dni, potem pa čez Sredozemsko morje v obljubljeno deželo. Vozili smo se v pristaniško mesto Oran.

Ob jutranji zarji pridemo v pristanišče. Že od daleč sem se ustrašil zagorelih afrikanških obrazov. Gledali so nas, kakor bi še nikoli ne videli ljudi. V Oranu smo čakali na vlak, potem pa naprej v deželo. Prispevši ponoči v mesto Sidi-Bel-Abes, smo prišli v legionarsko vojašnico. Ko vidim, da sem bil prevaran, sem začel protestirati, da nisem prišel v Afriko za vojaka, temveč z namenom, da bom delal. Dosegel nisem nič, nasprotno, smejali so se mi. V Sidi-Bel-Abesu sem dobil vojaško obleko in na roko 250 frankov, za katere sem se prodal za sužnja za dolgih 5 let.

POSKUSIMO BEŽATI!

V četi, kateri sem bil dodeljen, sem našel nekatere Slovence. Takoj sem jih začel nagovarjati, da bi ušli. Posrečilo se mi je dobiti samo enega (Kotnika) na svojo stran, zakaj drugi so se bali Arabcev, da bi jim ne porezali glav. Nabavila sva si okoli 10 kg čokolade, duhana, potrebnih jedil, zemljevid in kompas in hajd na pot. Prvi marš sva naredila 78 km brez vsakega odpočitka. Zakaj žejna naja je gnala vedno naprej. Končno prideva do nekega izvirk. Pa žal je bila voda slana, bila je pa kljub temu boljše kot nič, zakaj žejna sva bila tako, da niti govoriti nisva mogla. Tu sva prespala kakih 6 ur. Seveda spal je eden, drugi pa je stal na straži, zakaj v nevarnosti sva bila pred mnogoštevilno divjačino. Drugi dan zopet naprej. Hodila sva kakih 18 km in prideva po naključju v neko arabsko kabilo (vas), v kateri so bili naseljeni črni Sinigaleci. Ko zagledava strašne obraze, sva se jih prestrašila, da nama je skoro srce nehalo biti. Toda na čudo so bili z nama zelo prijazni. Govoriti nisva mogla z njimi. Z znaki sva jim začela praviti, da sva lačna, na kar nama prinese neka stara Sinigalka dve kere (to je arabski kruh). Potem sva hodila tri dni, ne da bi našla kako živo bitje. Med potjo sva streljala šakale, katerih je v Afriki zelo veliko. Čez tri dni prideva do neke ceste in potem do neke kantine. V njej so bili Evropejci španske narodnosti. Tu sva se zopet najedla, napila ter odpočila. Potem naprej proti zapadu proti morski obali.

H KONJU PRIVEZANA.

Ko greva že proti španski koloniji, nalotiva zopet na neko arabsko kabilo. Pri-

šel nama je nasproti okoli 40 let star Arabec. Bil je francoski vojak in je služil v tirajerskem bataljonu. Ko iz najinih zamazanih in obraščenih obrazov čita, da sva begunca, naju hoče prijeti. No, sva si mislila, tako hitro ne bo šlo. Ko je pa videl, da sam nič ne opravi, je poklical na pomoč več Arabcev. Prišlo jih je okoli 20. Vkljub taki premoči se je vnel boj med nami. Kotnik je bil ranjen in potem, kaj sem hotel; roke v zrak in ujetnika sva bila. Roke so nama zvezali na hrbtu, za tilnik vrvi, ki so jo privezali na konja, in tako hajd peš ob konju nazaj v suženjstvo. Hodila sva tri dni, privezana noč in dan, brez jedi in vode, preden smo prišli do neke železnice.

Končno prideva nazaj v bataljon čez Sidi-Bel-Abes v Ain-El-Hadjar. Za nagrado sva dobila 60 dni zavora, dnevno sva nosila po 10 ur v nahrbtniku 30 kg peska. Jedla sva enkrat na dan. V zaporu sva bila brez vsake odeje, ležala sva na cementu, tako da sva imela že vse trde noge. Ko sva kazen odslužila, je sledila naporna vežba.

Po dvomesečni vežbi sem šel v podoficirsko šolo; tukaj sem bil dva meseca; zapustil sem šolo kot korporal. Bil sem izvežban francoski legionar. Na dan sem imel kot navaden legionar 25 centimov, po tem pa 1.25 centimov.

NEPOBOLJŠLJIV.

Bil sem »gospod korporal«, a mislil sem le na beg. In tako nekega dne dobim od kapetana dva dni dopusta v sosedno mesto Sajda. Ko pridem v Sajdo, se mi pridruži trije legionarji, ki so služili v prvem bataljonu v Sajdi. Dva od njih sta bila po poklicu šoferja. Šli smo v neko arabsko kavarno in se začeli pogovarjati o begu. Pred kavarno je stal prazen avtomobil, zasedli smo ga in zdirjali po puščavni zemlji v smeri proti Tripolitani. Prevozili smo okoli 850 km, na kar nam je bencina zmanjkalo. Pustimo avto sredi cesti in peš naprej.

Hodili smo že 6 dni, pa nas ujamejo francoski orožniki. Potem pa v Oran pred vojno sodišče. Za nagrado so mi pritiskali 3 leta daljše službe, tako da sem bil sedaj priskrbljen za 8 let. Potem pa so me porinili takoj v Rif-kabile, v boj proti Abd-El-Krimu. Bil sem na različnih frontah za časa Avstrije, ali bojnikov, kakor so Rifanci, ne najdeš na svetu, da bi se tako hrabro bili, kakor se oni za svojo prostost in življenje.

VOJNE TEŽAVE.

V Afriki ni bojnih črt, kakor so bile pri nas, temveč so samo kolone. To se pravi, mi hodimo po celim obširnem ozemlju skupno kakih 33 do 35 tisoč dni dnevno po 18 do 30 km. Podnevi ni časa kuhati, zato smo jedli samo enkrat na dan. Ko smo cel dan marširali, smo imeli skoraj vsak večer boje z Rifanci. Ko smo postavili svoje taborišče, smo potem skoraj vsako noč do 2. ali 3. ure kopali varnostne jake, tako da spati ni bilo časa. Največ pogine legionarjev vsled žeje. Zakaj marši so naporni in vode ni dobili. In še tista, ki se najde, je vsa slana od solitra. In tako vojaki mrjejo največ od gladi in žeje. Če ni mogel več vztrajati v maršu, so mu odvzeli puško, nož in municijo, njega pa so pustili Arabcem, hijenam in šakalom na razpolago.

PO »BLIŽNJIČI« DOMOV.

Zopet me je napadla želja po svobodi. Ko sem prišel letos v mesecu avgustu v gorovje Veliki Atlas, sem zopet dobil tri tovariše, s katerimi sem pobegnil čez boj-

MIHEC: Sva se menda pelenila in tako sklenila:

JAKEC: da bova iz mesta v vas s polzevim avtom hodila

no črto med vstaše. Korakali smo kakih 150 km med sovražno linijo, ne da bi bili opaženi, potem pa v Špansko kolonijo Maroko. Tukaj sem bil interniran, nakar sem jo zopet potegnil iz Ahazarkvivirja v francoski Maroko in tako na zapadno obalo v višini Kasa Blanke. Hodil sem 54 dni. Tovariši so podlegli hudi vročini in žeji. Jaz sem se vkrcal na neko trgovsko ladjo, v kateri sem tri dni skril. Potem ko je odplula, sem na odprtem oceanu prišel na krov. Ladja je vozila na Kanarske otoke in sicer v mesto Las Palmas. Tukaj sem dobil od španske oblasti podporo in čez 8 dni na daljnjo pot v Španijo. Izkrca sem se v mestu Cadix, potem pa peš do Madrida, kjer sem dobil potrebne dokumente in zopet peš do Barcelone. Po Španskem sem hodil kakih 1500 km. Potem pa zopet iz Barcelone po morju v Genova na Italijanskem. Po Italiji sem hodil peš čez Milan, Treviso, Videm, Trst in Postojno. 28. decembra sem prišel v Ljubljano.

Smrtna kosa.

Te dni je umrl na Vrhniki bivši katinarski župnik č. g. Stržinar. R. I. P.

Privili so jih.

V Zagrebu so se pri železnici vršile velike sleparije na škodo države. Uradniki so bili v dogovoru z dobavljači premoga ter so sprejemali slab material za dobrega; bili so podkupljeni od kapitalistov. Sedaj je sodišče krive uradnike obsodilo radi službene nezvestobe oziroma nemarnosti. Dotični izgube državno službo, država pa jih bo tirjala tudi za odškodnino. Obsojen je tudi sam glavni ravnatelj železnice, Dimitrij Jovanović. Občinstvo v Zagrebu in po celi Jugoslaviji sprejelo je vest o ti obsodbi z velikim zadoščenjem, češ »Še je nekaj pravice na svetu!«

† Duh, svetnik Brencé.

V Preski nad Ljubljano je umrl tamnošnji župnik in duh. svetnik Brencé, star 76 let. Bil je daleč naokrog znan zlasti v duhovniških krogih. Pokopali so ga na starega leta dan. R. I. P.

«Battaglie Giuliane».

fašistovski tednik v Trstu je po naredbi strankinega komisarja Barduzija nehal izhajati. List je imel strašno široka usta in dolg jezik. Komisar je pametno ukrenil, da ga je ustavil.

Glad je huda reč.

V Ameriki je nedavno tega v bližini mesta Los Angeles vihar odgnal malo ribiško barko na visoko morje. V nji sta bila dva ribiča. Čez več dni je prišlo h kraju barko, v nji pa je ležal ribič Kellej skoro mrtev od gladi, mraza in preostalih naporov. Na dnu barke je ležalo mrtvo truplo njegovega tovariša. Truplu so manjkali kosi mesa. Kellej je baje priznal, da se je hranil z mesom mrtvega tovariša. Strašen glad je premagal v njem naravni gnus in grozo.

Kako je s politiko

NIKARAGUA IN STRIC SAM.

Odkar je bil odkrit ameriški svet pred več nego 400 leti, razvijala se je njegova zgodovina tako, da so severni del zasidli po večini Anglosasi, ki so ustanovili sčasoma današnje mogočne Združene države z glavnim mestom Washingtonom. Srednjo in Južno Ameriko so dobili v oblast ljudje romanskega plemena, Španci. Srednjeameriške in južne države se do danes še niso združile. Cel register jih je. Če gremo od severa proti jugu so povrsti: Mehiko, Guatemala, Honduras, Salvador, Nikaragua, Kostarika, Panama. Te so srednjeameriške. Potem slede južne: Kolumbija, Venezuela, Ekvador, Peru, Brazilija, Bolivija, Paragvaj, Urugvaj, Argentinijska in Čile.

Večne revolucije.

Španski narod se že doma na Špankem ne zna posebno modro in mirno vladati. Znano je sploh, da med južnimi narodi je prevroča kri, katera buri mozgane in za vsako malenkost sili na boj in maščevanje. Take lastnosti ima tudi špansko pleme v Srednji in Južni Ameriki. Posebno, odkar jim je angleški in francoski liberalizem pamet zmašal, nimajo več miru med sabo. Iz Mehikanske zgodovine vemo, kako so razni prezidentje drug drugega preganjali. Maksimilijana za cesarja poklicali, pa ga kmalu potem ustrelili. Proti sedaj vladajočemu Callesu ruje neki Huerta. In tako bo šlo naprej kdove koliko časa še.

V Nikaragvi, ki je pa desetkrat manjša od Mehike, se dva generala trgata za vladno. Eden se imenuje Diaz (vsak drugi Španec je menda Diaz, kakor na Kranjskem Janez), drugi se piše Sacasa (Sakaza). Ta prepir ne bi v svetovni javnosti vzbujal zanimanja, ako se ne bi vmešal v to reč stric Sam.

Kdo je ta stric?

To so Združene države Severne Amerike. Ta stric je strašno miroljuben, kadar pride v Evropo. On povsod brani svobodo narodov, neodvisnost in vse lepe reči. Wilson je pred 10 leti napisal 14 zapovedi za Evropejce in jim ustanovil kmalu potem znano Društvo narodov. Doma v Ameriki pa stric Sam ne misli tako nedolžno. On je prvi kapitalist na tem okroglem svetu. Zato misli in dela za kapitalizem. V ta namen hoče imeti neke vrste nadvlado nad vsemi ameriškimi državami. Zato rad porabi priliko, da se vmeša v njihove notranje spore.

V slučaju, ki ga imamo pred očmi, pa ni glavni vzrok Nikaragve, ampak nekaj drugega, namreč

mehikanski petrolej.

Kako pa to? Petrolej je poleg premoga

glavno kurilno sredstvo v modernem tvorniškem in prometnem poslovanju. Kdor ima petrolej, je bogat, in kdor ga ima več, je bogatejši. Stric Sam ga ima doma veliko, a mu ni zadosti. Kapital je zmerom lačen. Mehika pa ima tudi veliko petroleja, lastne industrije pa le malo. Zato so si ameriški kapitalisti zagotovili posest raznih petrolejskih virov v Mehiki. Ta posest je letos prišla v nevarnost.

Mehikanska ustava.

Leta 1917. so si mehiški liberalci dali novo ustavo, katera je pa deset let ležala v miznem predalu in se je vladalo po dozdanih šegi. Calles pa je sklenil, da bo novo ustavo iz leta 1917. izvedel tudi v dejanju. Najprej je spravil do veljave proticerkvene določbe te ustave. Ta njegov ukrep je povzročil čitateljem Malega lista že znano preganjanje kristjanov v Mehiki.

Ustava, o kateri je govor, pa je imela tudi druga določila, med temi je bilo tudi eno, ki pravi: **Vsi petrolejski vrelci so državna last.** Kapitalisti, ki te vreče izrabljajo, imajo samo rabno pravico, ne pa lastninsko.

Vključ temu določilu ustave so si ameriški bogatini še naprej priuščevali in odpirali nove vreče. Ko pa je Calles povedal jasno, da bo te pravice vzel s 1. januarjem 1. 1927., tedaj so se zatekli kapitalisti k stricu Samu. Washingtonska vlada je pri mehiškanski vladi posredovala: Nikar ti tega ne naredi, kar si rekel, drugače bom hud. Calles pa je odvrnil: Pa bodi hud. Kar sem pisal, sem pisal. Med obema državama se je napelo.

Novo leto.

Amerika je ves čas pričakovala, da se bo Calles ustrašil in svoje pesede požrl. Čakala je novega leta, češ bomo videli, ali bo, ali ne bo. Zanašala se je tudi na to, da bo notranji spor v Mehiki vedno bolj naraščal ter vzel mehiškanski vladi vso moč. Ob novem letu pa je Calles brž naročil, naj mu državni prokurator predloži imena tujih kapitalističnih družb, katere se niso uklopile določbam ustave. Te družbe so sedaj v škripcih in če bo Calles ostal še naprej dosleden, jim bo vzel koncesijo ter jih zapodil iz države.

Bližnjemu na pomoč...

V Nikaragvi je general Sacasa zmagoval. Sacasa je priznan od Mehike kot zakoniti prezident Nikaragve. Drugi general Diaz je prišel v velike stiske. Ko je to videl stric Sam, se mu je nesrečni Diaz v srce zasmilil in poslal mu je pomoč. Admiral Latimer je bil poslan z večjim bojnim brodom na obalo Nikaragve. Tam je izkrcal vojake in vzel v zaščito Diaza. Sacasa se ne upa Ameri-

kancev napasti. Jezi se pač na to vmešavanje, toda ameriška vlada odgovarja: Mi nismo šli v Nikaragvo delat vojske, ampak le braniti koristi naših državljanov, ki tam bivajo. Ves svet pa ve, da je Latimerjeve ekspedicije vzdignjena pest proti Mehiki. Ni izključeno, da se Mehika zavzame v Nikaragvi za generala Sacasa ter se tako spopade z Ameriko.

Ta povest nas uči, da...

Vsaka povest ima svoj nauk. Iz te tukaj vidimo spet enkrat prav nazorno, kako gospodarske razmere in koristi vplivajo na politiko in kako za vsako vojsko dandanes čepi v ozadju moderni kapitalizem.

Uči nas ta zgodba tudi, da je moderni kapitalizem povsod imperialen, da si prizadeva podvreči tuje dežele in narode ter jih vpreči v jarem svojih koristi. Tudi ameriški kapitalizem je torej imperialen, vlastiteljen, prav kakor vsak drugi.

Socialni vestnik

Na svoji zemlji svoj gospod. Zadnji krat smo povedali, da se je tudi na Francoskem in v Belgiji začela oglašati brezposelnost; mnogo tovarniških delavcev bo na cesti, ako se razmere ne obrnejo na boljše. Velike tovarne bodo morale odpustiti delavce, na kmetih pa v Franciji manjka krepka delavska roka. Vse leti v mesto iskat srečo in konča v temnih, zaduljih fabrikah, kjer kmečke-mu fantu, ki je dihal prej čist zrak po planinah in na polju, kar sapo zapira; stanovati mora v tistih strašnih delavskih okrajih, kamor sonce sploh ne prisije. Neki veliki francoski list je te dni povedal krepko in pametno besedo: Fantje, vrnite se na svojo zemljo, na zemljo svojih očetov! V mestih ni dela, zemlja vas čaka. List sam pravi, da bo njegov poziv ostal glas vprijetega v puščavi. Ljudstvo je danes tako in nori po mestnem življenju, po kinematografu in gledališču, po smrdljivih kavarnah. In ko tovarna nima dela, ostane na cesti. — Ali je pri nas kaj boljše?

«Delovna karta». Vrhovno vodstvo fašistovske stranke je na zadnji seji sklenilo izdati «Delovno karto», na kateri bodo zapisani vsi zakoni, ki se tičejo dela. Najglavnejši je pač oni, ki vsebuje točke za sklepanje delovnih pogodb med delavcem in gospodarjem. Glavne točke «delovne karte» bo določil Mussolini. Vodja fašistovskih sindikatov poslanec Rossini predlaga, da mora delovna karta naložiti gospodarjem obvezo, da bodo sprejemali na delo le one delavce, ki jih bo predlagal fašistovski sindikat. Vse kaže, da bo Rossinijev predlog v glavnem sprejet.

Francozi se bojijo za svoj rod. Na Francoskem so zopet enkrat prešle ljudi. Ugotovili so, da je okoli pol milijona ljudi več kakor 1. 1921. Nekateri trdijo,

da porast treba pripisati tujcem, ki so prišli v državo. Francozi so s številkami še precej zadovoljni, ker so bolj zadovoljive, kakor vse druge po 1. 1881. Seveda bi radi, da bi se njihovo pleme bolj hitro množilo, ker drugi narodi, kakor n. pr. Nemci, naraščajo hitreje. Da francoski narod nazaduje v primeri z drugimi, je v prvi vrsti kriva velika umrljivost. L. 1923. je umrlo na Francoskem od 10.000 ljudi 170, v Nemčiji samo 139, na Angleškem 116; danes pa umre na Francoskem že 190 ljudi na vsakih 10.000. Temu so krive slabe zdravstvene razmere v francoskih tovarnah; tudi na deželi ni prav dobro preskrbljeno za snažna in zdrava stanovanja. Z rojstvi ni ravno tako slabo. Na vsakih 10.000 se rodi 194 Francozov, 197 Angležev in 200 Nemcev. Vendar so Francozi zad za drugimi. Zato si umišljajo vsakovrstna sredstva, kako bi svoj narod pomnožili. A vse to bo malo zaleгло, ako se ne bodo vrnili nazaj k bolj krščanskemu življenju.

Tristoletnica duhovnije v Klancu

(Dopis).

Dne 6. januarja da dan sv. Treh kraljev je praznovala fara v Klancu v Istri svojo 300 letnico. Cerkev v Klancu je sicer že veliko preje stala, a redni duhovnik je prišel šele 1627.

V Klancu je ena najstarejših cerkev v Istri sploh. Posebno pokopališče je včasih jako slovelo, saj so se tu dali pokopavati odličnjaki cele Istre, celo v sedanji cerkvi so pokopani grofje Gravisi, razni bogataši iz zgornje Istre (n. pr. iz Lipe pri Jelšanah itd.) in mnogo duhovnikov. Za cerkvene pravice klanške so se potegovali Tržičani in Benečani; pravda se je iztekla srečno za Trst, kot kaže listina iz leta 1361. Takrat se je vsled lepe pravljice o nastanku Klanca imenovala cerkev sv. Petra na Modrasu. — Turki so večkrat prihrumeli čez ta del Istre in jo požgali in oropali.

Leta 1627. je bil pa na dan sv. Treh kraljev podpisan dekret cesarjev o ustanovitvi nove kapelanije klanške. Prvi duhovnik je bil Gregorij Lavriha, ki je celih dvajset let vladal klanško kapelanijo. — Pod drugim (Meriša) se je sezidala sedanja cerkev; tretji je bil domačin Filipič; ta je celih 39 let ostal v Klancu.

Že od starih časov je Klanec slovel kot letovišče; bogati Anglež, trgovec Heburn je celo svoje življenje zahajal v Klanec v hišo, kjer je sedaj lovski gradič. Leta 1904. se je Klanec ločil od Doline in postal samostojna fara. Prvi župnik je bil pok. g. Milan Šašel, ki je vsled preganjanja moral oditi v Jugoslavijo, kjer je pred Božičem umrl. Sedaj je v Klancu že 38. duhovnik.

Sv. Treh kraljev dan je Klanec letos slovesno praznoval kot svoj tristoletni ju-

PODLISTEK

Iz življenja imenitnega Kraševca

Popisati mislim življenje Josipa Kompareta, rojaka Kraševca, ki je postal duhovnik, dekan in deželni istrski poslanec. Kompare je bil imeniten človek, zato bi me bilo prav, ko bi se ga zdaj po njegovi smrti (umrl 1925. v Ameriki) ne spomnili.

Mlada leta.

Josip Kompare se je rodil 6. novembra 1858. v Krepljah pri Dutovljah na Krasu. Oče Mihael in mati Ana sta bila krepke postave, bistrega uma, Kraševca stare korenine. Imela sta več otrok. Najbolj nadarjen je bil naš Pepček. Dve leti je hodil v dutovsko šolo. Domači duhovnik, ki je poznal izredno glavico mladega Pepčka, je močno želel, da bi se mogel fant šolati, pa kaj, ko je bil gospod sam reven, Komparetovi pa so se na majhnem premoženju komaj preživljali. Tako ali tako, Pepček je vendar že tretje leto odrinil v Gorico in v šolskem letu 1869.-1870. je že v 4. normalki, kjer mu je bil učitelj izvrstni vzgojitelj Anton Hribar. O Kom-

paretovi nadarjenosti priča dejstvo, da je že nekaj mesecev znal tako dobro nemško, da je pod strogim profesorjem Vo-

Njegovi starši.

duškom naredil sprejemni izpit za gimnazijo z izvrstnim uspehom, dočim je veliko sovrstnikov padlo. Nato so ga sprejeli v Malo semenišče na hrano in stanovanje, odkoder je vsaki dan hodil na gimnazijo. Prefekt mu je bil veliki Anton Mahnič, sam Kraševac, ki je Pepota rad imel, ta pa je Mahniča spoštoval.

Za časa latinskih šol se je izkazalo, da Kompare ni mislil na duhovski stan. Njegova želja je bila takrat, da bi postal doktor pravde.

Svoj talent je pokazal tudi s tem, da je rad skladal pesmice. Že v 18. letu je zložil bojevito pesem proti zatiralcem narodne svobode. Skladal je tudi zaljubljene pesmi. Kot mnogi mladi študentje, je tudi on imel svoj «ideal», toda ostalo je pri študentski ljubezni. Ko je bil v osmi šoli, mu je njegova Lucija dala slovo. Bridkost razočarane ljubezni je osmošolec izlil tudi v verze. Toda pesnik v temeljitem pomenu te besede ni bil; manjkalo mu je prave pesniške fantazije. Tudi v verzih se razodeva trd Kraševac, mož volje in dejanj. Za vzgled zadostuje, da navedemo eno njegovih pesmi.

Pesem žalosti.

Megla krije hribe in doline
Solnce iz oblakov ni,
temne, zapuščene so ravnine,
plešejo duhovi zli.

Spustil Eol*) je vetrove svoje,
žuga vrišč podreti vse,
smrtno pesem bežna sova poje,
kje človeku varnost je?

Tej podobí, srce si enako
Zdaj puščoba, preje vrt,
čakaj, da te kakor stvar vsako
s koso svojo udari smrt.

Pod svoje pesniške proizvode se je Kompare podpisoval «Josip Kumovič» («kum» je hrvaška beseda za «bater», to je kompare).

Tako so nadepolnemu Kraševcu mlada leta in nastopila je resnoba življenja.

*) Poganski bog viharja.

(Dalje prihodnjiti).

bilej. Zjutraj je bila slovesna sv. maša g. dekana iz Doline, ob velikanski udeležbi ljudstva iz vseh krajev. Popoldne ob dveh je prispel v Klanec sam presvitli g. škof. Ob treh je blagoslovil in posvetil novi veliki zvon za Klanec in za Černočiče. Ginljivim obredom je prisostvoločila vsaj 2000-črta množica iz vse okolice. Za botre novemu zvonu sta bila gospod in gospa prof. dr. Gattorno. Nato je Presvitli dal poljubiti ljudstvu svetinje sv. Alojzija, ki jih je prinesel v dar okradeni cerkvi. Nato je g. škof ob asistenci šestih duhovnikov zapel slovesni Te deum; cela cerkev se je zazibala v močnejših zahvalnih glasovih za vse dobrote treh stoletij. — Pred odhodom so razna društva g. škofu priredila podoknico; pozdravljan od radostnega ljudstva se je naš ljubljani vladika povrnil domov. Sil-

no je bilo vse ljudstvo zadovoljno — mir, ljubezen in veselje so odmevali ta dan; posebno, ko je veliki zvon zapel, se je vsako srce veselilo. Naj res sv. Peter ob 300-letnici — kot pravi napis na zvonu — prosi za vso faro. Posebno je ugajalo pri tej slovesnosti lepo petje. Takega petja naši kraji niso še čuli. Vsa čast in hvala g. I. Bomanu, ki je orglal, g. Duš. Marčelju, ki je dirigiral in vsem pevcem in pevkam.

Tako je prvi dan proslave velikega dne potekel najlepše, vsi se ga z veseljem spominjamo. Bog daj, da bi novi zvon zvonil lepšim in boljšim časom.

Klanec bo svoj jubilej proslavil tudi s sv. misijonom in večjim evharističnim shodom poleti. Naj te slavnosti dosti vernikov skličejo na griču pri sv. Petru na Modrasu.

Kaj nam z dežele pišejo

S KOPERSČINE.

Zakaj se vpišemo v Mohorjevo družbo.

Dolžnost nas vseh zavednih Slovencev je, da se čim prej vpišemo v Mohorjevo družbo, ker s tem koristimo v prvi vrsti sami sebi. Če se šteješ za nekoliko izobraženega, potem ne moreš reči, da ne čitaš Mohorjevih knjig in dobrih časopisov; saj ravno knjige in časopisi ti izobrazbo posredujejo. Mnogokrat nam starejši ljudje dajejo dober nauk v gospodarstvu, poljedelstvu, živinoreji itd., celo iz zgodovine nam vedo povedati marsikaj mičnega in poučnega; vsega tega so se naučili po Mohorjevih knjigah. Pred kratkim sem se razgovarjal s prijateljem iz severno-zapadne Istre; poleg drugega sem omenil tudi Mohorjeve knjige. Pa mi je: »Mnogo več nas bi se naročilo, pa kaj ko jih je mnogo med nami, ki razumejo šele vsako peto besedo...« Jaz pa pravim: »Vsega naenkrat se ni nobeden naučil. Treba je vztrajnosti, ker šele polagoma se da vse razumeti. Ko čitaš knjigo, moraš pazno tehtati vsako besedo; prva ti pojasi drugo in počasi se približa do razumevanja. Zatorej naj ne bo nobene slovenske hiše brez Mohorjevih knjig in pravih časopisov.«

K.—slav.

MISLIČE.

Reši nas hudega! prosimo pri litanijah, pa naše prošnje niso vselej uslišane. Zdaj enega, zdaj drugega Bog obišče z nadlogami. Tako je tudi pri nas težka poskušnja zadela ugledno krščansko družino Jožefa Kljuna s št. 12. V jeseni je omenjeni gospodar precej z visokega padel, ko je obiral češplje ter se je močno poškodoval pri padcu; še sedaj ni prav trden. Kmalu nato je prav hudo zbolela hčerka njegovega sina, 14 letna Olga, ena najpridnejših učenk naše šole. Nato je obolela še njen štiriletni bratec Milče, kateri je po nekaj tedni boleznij umrl na božično vigilijo zjutraj. S tem so se prazniki za družino kaj žalostno začeli. »Nasmeh mu leži na obrazu«, so pravili ljudje, »kmalu bo še koga poklical za seboj«. In to se je res zgodilo. Prav čez osem dni in ravno ob tisti uri je na Silvestrovo zjutraj bela žena grozno zamahnila s koso. Posekala je očeta omenjenih otrok, 40 letnega moža, skrbnega in pridnega gospodarja. Bolehal je že več časa na posledicah vojne. Pogreb je bil na novo leto popoldne ob veliki udeležbi; tudi iz bližnjih vasi so prišli pogrebniiki; pravijo, da niso še videli take udeležbe. Pokojnik je zapustil mlado vdovo, že priletel starše, 6 letnega sina in že omenjeno hčerko, katero so tretji dan po očetovem pogrebu odpeljali v bolnišnico v Trst. Ugledni in tako težko prizadeti družini naše sožalje. Pokojniku večni mir!

RICMANJE.

Dne 28. decembra je umrl star pevec, član »Slavca«, Lovro Kuret iz Ricmanj št. 11. Bil je svoječasno izvrsten basist. Bolehal je že dve leti za hudo boleznijo — rakom — in trpel hude bolečine. Stregel mu je njegov edini sin. Sedaj ga je Bog rešil zemeljskega trpljenja. Naj v miru počiva!

OSP.

Leto 1926. je za nami. Ni nam prineslo kdo ve kaj slabega, dobrega pa tudi nič posebnega. — Pošta nam zadnje čase ne služi, kakor bi morala. Časopisi nam vsakokrat prihajajo teden prepozno. Kje tiči vzrok? Poštno ravnateljstvo naj se pobriga. — Vaškega načelnika imamo v vasi takega, ki ne mara za luč ne v cerkvi ne v srenji. Ponoči sklicuje srenjo na zborovanje; v cerkvi ne mara nositi luči pred oltar, kakor je bila prejšnja navada ob velikih praznikih. V temi dela in tema se razodeva v vsem njegovem delovanju. Občina! zbudi se in odstrani sedanjega načelnika ter nam daj takega, kakor je bil prejšnji; hvaležnost Osapcev ne izostane.

ČERNOTIČE.

Klanški praznik za 300 letnico je bil tudi za nas pomemben. Prezv. in mil. g. škof so posvetili ta dan za našo cerkev M. B. na Gradiščici nov zvon, ki ga je tovarna Lapagna prelila iz starega, ki se je razbil. — Naši pevci so novemu zvonu prelepo zapeli pred posvečenjem in po posvečenju. — Botri zvonu so bili gospod in gospodična Šiškočič. Proti večeru smo prevz. gospodu zapeli lepo pesem za podoknico. Prezv. g. škof se je lepo zahvalil in pohvalil pevce. — Med veselimi petjem smo zvon odpeljali domov in ga obesili. Zdaj nas vabi že k Mariji na Gradiščico. — Lepo se zahvaljujemo vsem, ki so pripomogli slovesnosti, predvsem prevz. g. škofu, botrom, gg. duhovnikom in našim izvrstnim pevcom.

VATOVLEJE.

Mladina tod po teh vaseh sem po vojni nima drugega dela ob praznikih, kakor da igra, pije in pleše. S tem zapravlja denar in zdravje. Tudi na praznik sv. Stefana je bil ples v naši gostilni. Omeniti moram tudi, da miličarji iz sosednje vasi prav radi zahajajo v to gostilno, kjer si včasih tudi do dveh popoldni delajo kratek čas. Bog daj pamet tistim, ki so je potrebni!

Opazovalec.

IDRIJA pri Bači.

Dne 26. decembra je imelo tukajšnje »Prosvetno društvo« svoj IV. redni letni občni zbor. V novi odbor so bili izvoljeni sledeči: Vinko Maver, predsednik; Lukež Kačar, podpredsednik; Josip Šuligoj, tajnik; Grossar Luka, blagajničar; Josip Manfreda, knjižničar; Joahim Kovačič, gospodar; Lucijan Kovačič in Ignac Balog, pregledovalca računov.

Na zadnji dan leta je naše društvo priredilo lep Silvestrov večer. Na vsporedu je bil pozdravni govor, par kupletov, petje in šaljiva pošta. Predno pa je imelo nastopiti novo leto, je bila na pozorišču živa slika in sicer staro in novo leto. Člani, katerih je bilo precejšnje število, so e že v novem letu razšli vsi veseli in zadovoljstvom v sroju. Pričakujemo od društva, da nam bo kmalu nudilo kako podobno prireditve. Ako prej ne, pa vsaj za pust.

Društvenik.

KOSTANJEVICA na Krasu.

Dovolite, da tudi jaz zapišem par vrstic iz naše vasi. Skrajni čas je, da se kaj oglasimo v svet. — V naši občini so velike spremembe. Podoštat je prejšnjega podžupana Balafona odstavil, na njegovo mesto pa je izvoljen Pepi iz malna. Pri nas so poti v takem stanu, da človek niti ob helem dnevu ne hodi varno po njih. Zato prosimo naše županstvo, da bi nam kaj kmalu uredilo vsaj glavne poti; pa ne z roboto, ker nihče ne mara delati zastonj; naj se naredi z denarjem, saj ima županstvo iztirjati vojno odškodnino. Pa se zdi, da se gospodje za to premalo zavzemajo. — Letina se je pri nas še precej dobro obnesla, vina se je tudi pridelalo. — Naša cerkev, ki se gradi na temelju od vojne porušene cerkve, se še precej dobro končuje. Bog daj, da bi kmalu zapel zvon na našem zvoniku; vsi že težko čakamo. — Povedati moramo tudi, da so pri nas nekatera dekleta, ki bi plesale noč in dan. Ceio po kmečkih hišah rajajo in kažejo svojo surovost in razuzdanost. Duhovnik jih večkrat opominja v cerkvi, a vse zaman. Zakaj se ne bi hoteli tudi matere malo bolj brigati za svojo mladino?

RICMANJE.

Iz Ricmanj nam poroča naročnik našega lista: Vaš list od 1. jan. t. l., ki ste ga odposlali v četrtek 30. dec. 1926., je dosegel to pot rekord v brzini: dočim sem ga dobival dosedaj ob ponedeljkih ali torkih, sem dobil to št. že v sredo, 4. t. m. Torej je list rabil iz Trsta do Ricmanj, kamor je peš 1 uro hoda — z vlakom 25 minut — samo 6 dni. To pot moram častiti slavnemu poštnemu ravnateljstvu za vzoren red.

Deseti brat
v Šmarju pri Sežani

Ko sem pohajal pred božičnimi prazniki po Krasu, sem prišel nekega dne okrog poldne v Šmarje. Iz vaških »kaminov« se je kadilo, iz česar sem sklepal, da kuhajo šmarske mamice ječmenček za kosilo. S Šmarci sem več ali manj znan, vendar jih nisem hotel vznemirjati s svojim obiskom. Ker pa mi je pajek predel po želodcu, sem vendar stopil v »vilo Pepa« k Matijetu Španževemu, kjer mi je njegova žena postregla s pristno šmarsko klobaso in z bučo vina; oboje mi je boljše teknilo, kakor oblica pri Ticu Pajcovem!

Kakor je človek po oblici — po mnemju šmarskih pup — pust in prazen, pride po klobasah in teranu nekako pesniško navdahnjen. Tako navdahnjen sem bil tudi jaz in če bi bil Prešeren ali Gregorčič, zapel bi o lepoti, vlijudnosti in pridnosti šmarskih deklet! Ker mi pa Bog ni dal tega daru, zato nisem koval pesmic, ampak sem šel lepo tiho po vasi skrbno se oziraje na vse strani, da bi ne dobil od kje kake zausnice, zakaj potem adijo jaz in moja fajfa. Vobče je namreč znano, da so Šmarci gorke krvi, posebno kadar so jezni.

Ko sem bil nekako sredi vasi, me potegne za »kamižolo« Rešetinova mati ter me povabi na krožnik mineštre. Pomizno, kakor da bi ne znal do pet šteti, sem šepal za njo čez dvorišče ter stopil v obširno kmečko kuhinjo, kjer je dišalo po ječmenčku in klobasah. »Deseti brate, tu se boš okrepčal!« sem si mislil sam pri sebi. Na ognjišču je gorel bukov čok, okrog katerega so bili razvrščeni razni lonci in lončiči. Na trinožnem stolčku je predel črni maček, slep na eno oko, če se ne motim. Vrgel sem ga raz

POVIR.

Dragi Mali list! Od vseh krajev čitam, kako neredno se dostavlja Mali list. K nam je prihajal dosedaj še precej redno, sedaj so mi pa kar naenkrat zakasnile tri številke, namreč 51. in 52. Izšli sta ob petkih, jaz sem jih dobil pa šele v četrtek popoldne. In letošnja številka 1. od 1. januarja mi je dospela šele 8. januarja, ko so jo drugi dobili 6. januarja. Morda ste zame natisnili eno posebno? Letošnje 2. številke tudi še ni danes 9. januarja. Mislim, da je dovolj in upam na boljše. Dolgo sem čakal in me nil, da bo kakšen drugi kaj podrezal. Zakaj jaz se ne morem pripraviti k pisavi, ker imam pretežno roko. Vendar sem čutil potrebo in napravil par kljukastih vrst.

Naročnik.

Op. ur.: Dopis naj prešudira sl. poštno ravnateljstvo v Trstu!

ŠTANJEL.

Pevsko in bralno društvo v Štanjelu priredi 16. t. m. veselico ob 3. popoldne. Vspored: 1. Poje pevski zbor iz Štanjela. 2. Poje mešani zbor iz Kobdilja. 3. »Čarodejna brivnica«, burka v 1 dejanju. 4. »Kmet Herod«, veseloigra v 2 dejanjih. 5. »Zamorec«, šaljiv prizor. 6. »Pred sodnikom«, burka. — Med odmori igra godba. K obilni udeležbi vabi

ODBOR.

PRATIKA ZA NAROČNIKE.

Mnogo naročnikov ni utegnilo tako brž vpsolati naročnine za novo leto. Zato objavljamo, da bomo Ljudsko pratiko poslali še nadalje vsem, ki poravnajo naročnino do 15. februarja. Seveda le, ako poprej ne poide zaloga.

sedež in sam sedel nanj. Ker ni bilo še kosila in se tudi meni ni mudilo dalje, sem se spustil v pogovor z gospodinjo, katera mi je tožila o slabi letini, razuzdanem svetu in o sprijeni mladini, ki noče več delati, ampak le gospodo »špilati«.

Skozi kuhinjsko okence sem videl plesno dvorano šmarskih pup in fantov. Tu se je vršila pred kratkim znamenita birma brez škofa; birmanski kolači so stali najmanj čez tristo liri! V kotu dvorane sem videl majhen sodček medvedje masti — pristno blago Janeza Godcovega iz Merč — s katero si šmarske pupe mažejo podplate, da se bolje vrte ob zvokih cvileče harmonike.

Po kosilu, ali kakor bi rekli Notranjci, mali južini, mi je domače dekle, že v zadnjem kraju, razkazovalo razne »štibeljce«, v katerih sem videl starodavno opravo: škrinje, stole, slike in celo kolovrat, kar je v Šmarju bela vrana!

Nizko je bilo že solnce na nebu, ko sem se odpravil čez Sežano domov. Spotoma sem dregnil še v šmarsko cerkev, katera je bila slučajno odprta. Tu sem dobil Lojzeta »Jakopetčevega« in mežnarja v kijklji, katera sta ogledovala stare svetnike. Še znamenitnejši od teh svetnikov, pa je šmarski veliki zvon, ki je sedaj počen, kakor star lonec. Slišal sem praviti, da ga bodo Šmarci prodali Andreju Velkobosemu, kateri ga bo rabil za repo kisat. Če bi pa vedel, da bo moja beseda kaj zalegla, bi svetoval Šmarcem, naj darujejo nekaj liric ter dajo zvon lepo preliti, da ne bode imel glasu, kakor pokrivača.

Firbec me je gнал, da sem si ogledal tudi starodavni lipi »Zoro« in »Večernico«, pod katerimi so nekaj Šmarci plesali »štajeriš« in »polštertanc«. Toda tisti časi so minuli. Takrat so bile polne kašče žita, sladko vince je blo v kleteh, ženske so nosile raševino in domače platno možki pa prtenice. Če se domislim tistih časov, lahko zapojem s starim Kranjcem: Kaj doživel sem na sveti? Bog se smil, kaj se godi!»

Vpišite se takoj v Goriško Mohorjevo družbo!

Podpirajte trgovce, ki se vam priporočajo potem Malega lista!

GOSPODARSTVO

Skrb za zvonove

(Dolžnosti cerknikov).

Menda je znano, da so cerkveni zvonovi prištetni k svetim posodam, da spadajo torej k najmenitnejšim predmetom v naših cerkvah. Odlikujejo se zlasti s tem, da jih posvečujejo in mazilijo sami škofje, da dobi vsak zvono pri posvetitvi ime svetnika in da pravimo zato, da so zvonovi »kršeni«. Če tem vrčinam zvonov nad drugimi cerkvenimi predmeti prištetimo še njih visoko denarno vrednost, potem jim ne more nihče odrekati pravice do naše posebne pozornosti, do našega posebnega spoštovanja in skrbnega varstva. In če na to stran izprašamo svojo vest, moramo v svojo veliko sramoto priznati, da ni v cerkvi predmeta, ki bi bil tako zapuščen in zanemarjen kot so naši cerkveni zvonovi.

Za zdaj opozorim le na veliko nesnago, v kateri tičijo naši ubogi zvonovi. Seveda govorim le o zvonovih, ki sem jih sam videl v nadpolstoletnem posezanju naših zvonikov.

Odkod ta nesnaga? Veter prinaša na zvonove s cest in s tal prah, ki ga mokrotno vreme prilepi na zvono, suho vreme pa strdi in tako dobiva zvono odejo iz strjenega prahu, ki se v letih in desetletjih vedno bolj debeli. V to odejo se pomešajo še tičji otrebki in zlasti izpljuskano mazilo iz ležišč jarmovih osi. Tako nastane na zvonu pravi nasilni jopič, ki postaja vedno debelejši. Kdor ne ve, da slabi že naravno na zvono zapadli sneg moč njegovega glasu, ta si lahko misli, kako zavira še le ta nesnaga slišnost naših zvonov! Razen tega je zvoneči zvono vedno izpostavljen nevarnosti, da se ubije, ker se s to nesnago nasilno zadržuje njega naravno tresljanje.

Ali se da odpraviti? Prav lahko: z brisanjem prahu, z odpoditvijo tičev iz zvonika in s tem, da se zabrani, da mazilo iz ležišč osi ne bo pljuskalo na zvonove. Če je snajenje možno na vseh predmetih v cerkvi, zakaj bi ne bilo tudi na zvonovih?

Onesnaženje po tičih se da najlažje zaprečiti, če se napravi nad zvonovi strop iz tenkih desk. Ta strop pomnožuje zvonovom tudi slišnost, ker se glas ne more več izgubljati v visokem vrhu zvonika. Pljuskanje mazila na zvonove pa se odpravi, če se pritrdi pod ležišča osi kositraste posode, v katerih se nabira izpljuskano mazilo.

Nasilni jopič se pa ne sme ostrgati z zvona s kakim rezilom, ampak se mora oprati z gorkim lugom ali s sodo. Ko se to zgodi, se prikaže na zvonu zopet njega pristna in naravna površina, ki pa ni svetla kot na novih zvonovih, ampak pokrita z zelo tanko zelenkasto barvo (patino), ki pa glasu zvona prav nič ne škoduje.

Iv. M.-a.

Poštna hranilnica. Konečno se je začela izvrševati zamenjava hranilnih knjižic bivše avstrijske pošte. Knjižice se na Dunaju pregledujejo in ko so potrjene, se pošljejo v Rim. V Rimu se obdrže, namesto njih pa se napišejo nove italijanske knjižice v lirah. Dozdaj so vložniki prejeli že okoli 2 tisoč teh novih knjižic. Zadnji dan decembra je bilo odpisanih spet 2270, drugih 5475 pa še čakajo v Rimu, da se preprišejo. Do Kresa upajo vse delo končati in tedaj bo vsak vložnik že imel v rokah novo italijansko knjižico.

Belga. V Belgiji so vpeljali nov denar, ki so mu dali ime belga in ki je toliko vreden kot pet dosedanjih belgijskih frankov.

Beneške obligacije (od vojne odškodnine) imajo na borzi ceno 63 lir gotovine za 100 lir obveznic. Kdor ima torej n. pr. za 10.000 lir obveznic (obligacij), dobi zanje, ako jih proda, 6.300 lir.

Cena zlata (uradna) je 432 papirnatih lir za 100 zlatih.

Cene po Istri. Črno vino: Buje 240—250, Motovun 220—240, Buzet 230, Oprtalj 200, Črni vrh 230. — Belo vino: Buje 200—250, Motovun 180—220, Buzet 220, Oprtalj 190, Črni vrh 200. — Olje 8—10 lir liter. — Seno 30—60 lir stot. — Pšenica: 180—240 lir stot. — Koruza 100—130 lir stot.

Cena kruha. Tržaška občina je določila ceno kruha v hlebkah po 200 gr. na 2.70 lir za kg. Cena rženega kruha pa je določena na 2.60 L.

Trgovinska zbornica za Istro je bila prenešana iz Rovinja v Polo. Na čelu zbornice je izreden komisar dr. Bakoš.

Pravi dopisnik

Eden naših stalnih dopisnikov žuljave kmečke roke piše med drugim: »Blagovolite oprostiti moji morda prenerodni in prehitri pisavi; časa mi medostaja; vzeti si ga moram, četudi ponoči. Ko vam to pišem je enajsta ura. Pa tako delam skoro vsaki dan; ali kaj pišem ali berem...» Na koncu dopisa pristavlja: »Lahko noč! Je že pol ure čez polnoč.«

Tako vemo in razumevanje kaže kmečki mož. In koliko jih je po deželi, ki so bolj učeni, dopisovanje bi jih stalo malo truda — pa raje dremljejo ali posejajo ob vinu in kartah.

Naša pošta.

Skopo. Dopis iste vsebine je že bil objavljen pred kratkim.

K.-slav. Psemica kaže dobro voljo, a ji še manjka oblikovna popolnost. Morate se učiti in še poskušati.

Štjak. Dopis le pošljite in vse po resnici poročajte. Za drugo bomo že tu skrbeli.

Po čem je lira?

Dne 12. januarja si dal ali dobil:

za 100 dinarjev — 41.75 L.
za 100 k. kron — 69.50 L.
za 100 fr. frankov 98.— L.
za 100 šilingov — 330.— L.
za 1 delar — 23.— L.
za 1 funt — 114.— L.

Testenine „Pekatete“

So na glasu kot izborna jed še iz predvojnega časa. Da dobi vsak, ki jih zahteva tudi res prave naše testenine, smo zopet vpeljali zavoje po 1/2 in 1 kg. Zahtevajte pri trgovcih makarone, špagete, subjote ali razne vrste za juho le v zavojih z napisom »Pekatete«.

Zobozdravnik

dr. Sardoč D.

ordinira

v Trstu

vla M. R. Imbriani 16, III.
(Prej via S. Giovanni)

od 9-12 in od 3-7.

Jakob Bevc

urarna in zlatarna

TRST - Campo S. Giacomo št. 5

ZLATO kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah.

KRONE plačuje višje kot vsi drugi.

ZALOGA raznovrstnih ur in zlatenine.

MALI OGLASI

DOBER SVET je zlata vreden. Proti slabosti in bolečinam v želodcu in glavi, slabemu teku in prebavi, grenkosti v grlu, zaprtju, uživajte »Gastrin«. — Izkušeno sredstvo proti kašlju, prehladu, navadnim pljučnim boleznim, influenci, težkemu dihanju je **Prsni sirup**. — Proti oslovskemu kašlju je preizkušeno sredstvo **Sirup balsamicus**. — Uspešno sredstvo proti trganju v udih in kosteh, proti bolečinam in trganju v plečih, v križu, v glavi je »**Reumazan**« kot tekočina, a »**Liniment Lanomentol**« kot mazilo. — Za kožne bolezni se rabi z gotovim učinkom »**Šentjurjevo**« mazilo; izvrstno za rane, ture, opekline, odrtine; prepreči prisad, meči in celi. — Odlikovani laboratorij **LEKARNA PRI ODREŠNIKU - Bistrica**.

GLYKOL, ker je v zadnjem času poplavljanje po tem izdelku močno naraslo, se je odločila lekarna Castellanovich Trst, via dei Giuliani 42 (Pri Sv. Jakobu, blizu slov. šole) prodajati ga v večjih steklenicah, tako da zadostuje za popolno ozdravljenje 6 steklenic. Cena steklenici je L. 8.50.

Prodaja tudi Elizirano »kino«.

SMILAJOD (Trpoški sok), izborno sredstvo proti arteriosklerozi, revmatizmu in težkemu dihanju, kašlju in kataru uspešno čistilno sredstvo, posebno pri poročljivo za osebe, stare nad 50 let, s prodaja samo v lekarni Castellanovich Trst, Via Giuliani 42 (Pri Sv. Jakobu blizu slovenske šole).

BRIVEC Andrej Rojc, Gorica, via Seminario 2, se priporoča št. občinstvu.

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. Trdka Gastone Dolinar, Trst - Via Uno Polonio 5.

FERDINAND ŠKERLJ, Vrhpolje 66 p. Vipava (Verpoglian p. Vipacco) ima na prodaj več tisoč cepljenih trt kakor: Ribola, Rizling, Zelen, Zlahtina, Klarenca, Pinela in dr. - Cepljenke so prvovrstne. Cena po dogovoru.

Stab. Tip. Silvio Spazzal - Trieste

Najvišje cene plačujem za **KOŽE** kun, zlatice, lisice, divurjev, vider, jazbecov, mačk, veveric, krtoč, divjih in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10 II. nadst., vrata 16

Sprejemajo se pošiljatve po pošti.

PRIMARIJ

dr. Ettore D'Osvaldo

Ravnatelj očesnega oddelka v goriški mestni bolnišnici. Izučben na očesni kliniki dunajskega vsoučilišča.

Specialist za bolezni na očeh

Sprejema od 10-12 in od 3-4

Gorica, Corso G. Verdi 24.

čevljarica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924.

z veliko premijo, diplomom in zlato svetilno

Trst **vla Caprin 3 pri Sv. Jakobu** Trst

Zima pritiska.

Sneg in blato leži po potih. V takem času bodi glavna skrb za dobro obutev. Osnovno zdravilo za zdravo življenje se glasi: glavo hladno, noge tople!

Zato skrbite, da bo vaša družina dobro obuta.

Obrnite se na

FORCESSIN!

ODVETNIK

Dr. Dioniz Godina

sodnijski tolmač slovenskega, srbohrvaškega in nemškega jezika naznanja, da

je preselil

svojo pisarno v

Via M. R. Imbriani 14, I.

Telefon 40-21

MODERNA PARFUMERIJA

G. B. GIUMLIA - POSTOJNA

Bogata izbira dišav in dišečega mila iz prvovrstnih domačih in tujih tvornic. Toaletne potrebščine in predmeti za darila. Drobnarije in umetnije. Korale, biseri, predmeti iz brušenega beneškega stekla.

CENE ZELO ZMERNE.

Trgovino lahko obiščete, ne da bi morali kaj kupiti.

ZDRAVNIK

Dr. IGOR FRANKO

absolvent dunajske klinike, ordinira odslej samo

v IL. BISTRICI

vsak dan

od 10 - 12 in od 15 - 17 h.

Andrej Purič

TRST

Via Medea št. 6

Kovaški

mojster

IZVRŠUJE: Vsakovrstna stavbena dela - Železne ograje in omrežja - Takošnja izvršitev - Stedilniki vseh vrst - Izdeluje tudi železne roletes - Poprave, spopolnitve.

Cerkvena umetnost - Dober tisk

ENRICO TOPPOLETTI

TRST, Via del Pesce 4

Velika izbira slovenskih molitvenikov, nabožnih knjig, podob, svetinj in drugih nabožnih predmetov.

Cerkvena obleka in potrebščine.

KONKURENČNE CENE.